

Ardystio Grantiau a Ffurflenni 2014-15

Cyngor Sir Ddinbych

Blwyddyn archwilio: 2014-15

Cyhoeddwyd: Chwefror 2016

Cyfeirnod y ddogfen: 158A2016

Statws yr adroddiad

Paratowyd y ddogfen hon at ddefnydd mewnol Cyngor Sir Ddinbych fel rhan o'r gwaith a wnaed yn unol â swyddogaethau statudol, y Cod Ymarfer Archwilio a'r Datganiad o Gyfrifoldebau a gyhoeddwyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol, staff Swyddfa Archwilio Cymru a, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig yn atebol i unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog, na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru (a, lle y bo'n gymwys, ei archwilydd penodedig) yn drydydd parti perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru

Roedd y tîm a gyflawnodd y gwaith yn cynnwys Derwyn Owen, Anthony Veale, Gareth Evans ac aelodau eraill o dîm Swyddfa Archwilio Cymru.

Cynnwys

Crynodeb	4
Penawdau	5
Crynodeb o ganlyniadau gwaith ardystio	7
Argymhellion	11

Crynodeb

---

1. O dan baragraff 20 o Atodlen 8 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol, os yw'n ofynnol gan lywodraeth leol neu gorff arall sy'n cael grant, wneud trefniadau ar gyfer ardystio hawliadau a ffurflenni (y cyfeirir atynt fel hawliadau grant, ar ôl hyn). Cynhaliwyd ein gwaith gyda'r nod o ardystio hawliadau unigol ac i ateb y cwestiwn:
'A oes gan Gyngor Sir Ddinbych (y Cyngor) drefniadau digonol yn eu lle i sicrhau bod hawliadau grant yn cael eu paratoi sydd wedi'u cydlynu, yn gywir, yn amserol ac wedi'u dogfennu'n briodol?'
2. Rydym wedi cwblhau'r archwiliad ac rydym yn dod i'r casgliad bod gan y Cyngor drefniadau digonol yn eu lle ar gyfer paratoi a chyflwyno ei hawliadau grant 2014-15. Rydym wedi gwneud dau argymhelliad ac rydym yn parhau i weithio gyda'r Cyngor i wneud gwelliannau pellach yn barod ar gyfer archwiliad ardystio hawliadau grant 2015-16.
3. Ar gyfer 2014-15 ardystiwyd 14 o hawliadau grant gyda chyfanswm gwerth £81 miliwn; mae hyn yn cymharu ag 19 o hawliadau grant gwerth £90 miliwn ar gyfer 2013-14.
4. Ar y cyfan, canlyniad ein harchwiliadau ardystio grant oedd lleihad net mewn hawliad grant o £84,537 fel y nodir isod.
5. Gwnaeth canlyniadau ein gwaith hefyd dynnu sylw at y canlynol:
  - roedd tri o'r 14 o hawliadau grant (21 y cant) wedi'u hamodi, sy'n cymharu â thri hawliad (16 y cant) a oedd wedi'u hamodi yn 2013-14;
  - roedd tri o'r 14 o hawliadau grant (21 y cant) wedi'u diwygio, sy'n cymharu â chwe hawliad (31 y cant) yn 2013-14.
6. Dylai'r cymariaethau o flwyddyn i flwyddyn ym mhwynt 5 uchod gael eu darllen yng nghyd-destun y ffaith bod Llywodraeth Cymru wedi diwygio'r meini prawf amodi ar gyfer 2014/15, ac nid oes angen i ddiwygiadau ariannol gwerth llai na chyfanswm o £10,000 fesul grant gael eu hamodi bellach.
7. Rydym yn cydnabod cymorth a chydweithredu'r Cyngor yn ystod yr archwiliad.

Penawdau

Cyflwyniad a chefnidir

Mae'r adroddiad hwn yn crynhoi canlyniadau gwaith ar ardystio hawliadau a ffurflenni'r Cyngor ar gyfer 2014-15.

- Fel archwilywyr penodedig y Cyngor, gofynnir inni ar ran yr Archwilydd Cyffredinol, i ardystio hawliadau grant a wnaed gan y Cyngor.
- Ar gyfer 2014-15, ardystiwyd 14 o grantiau gwerth cyfanswm o £81 miliwn, o gymharu ag 19 o hawliadau grant ar gyfer 2013-14 gwerth cyfanswm o £90 miliwn.
- Rydym wedi paratoi'r adroddiad hwn er mwyn inni allu rhoi adborth ar y cyd i'r swyddogion hynny sydd â chyfrifoldeb am reoli grantiau er mwyn inni allu cydweithio i nodi gwelliannau pellach y gellir eu gwneud i wella'r broses.

Derbyn hawliadau'n amserol

Mae ein dadansoddiad yn dangos bod 12 o'r 14 o hawliadau am grant a gafwyd yn ystod y flwyddyn wedi'u cael erbyn y terfyn amser archwilio (14%). Nid oedd cyflwyno dau hawliad yn hwyr wedi effeithio ar ein gwaith archwilio.

Canlyniadau ardystio

O'r 14 o hawliadau a archwiliwyd, roedd tri wedi'u hamodi (21%), sy'n cymharu â thri hawliad (16%) wedi'u hamodi yn ystod 2013-14.

- Mae gwybodaeth fanwl am y materion amodi penodol wedi'u nodi ar dudalennau 8 a 9, ac yn y llythyrau amodi grant unigol a anfonwyd at weinyddwr grantiau Cyngor Sir Ddinbych a'r adran dalu.

Addasiadau archwilio

Roedd addasiadau'n angenrheidiol i dri o grantiau'r Cyngor:

- Roedd un addasiad sylweddol i'r hawliad Cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai gwerth £78,791.
- Mae'r addasiad net o'r ddau grant arall a ddiwygiwyd yn lleihad net o £5,746.44 mewn hawliad grant i'r Cyngor.

Trefniadau'r Cyngor

Mae lle i wella'r trefniadau sydd yn eu lle ar gyfer paratoi a chyflwyno hawliadau grant.

Rydym wedi darparu'r canlynol i'r Cyngor:

- templed rhestr wirio grantiau a fydd, os caiff ei gwblhau gyda phapurau gwaith priodol ar bwynt coladu'r ffurflenni grant, yn sicrhau cysondeb ac yn cryfhau ymhellach drefniadau'r Cyngor mewn perthynas â grantiau;
- dau argymhelliad a nodir ar dudalen 11 yr adroddiad hwn.

Ffioedd

Ein ffi gyffredinol ar gyfer ardystio grantiau a ffurflenni ar gyfer 2014-15 yw £71,542 (2013-14) - £89,658).

Ein ffi gyffredinol ar gyfer archwilio ac ardystio holl grantiau a ffurflenni'r Cyngor ar gyfer 2014-15 yw £71,542.

Yn ein Cynllun Archwilio a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ym mis Mawrth 2015, amcangyfrifwyd ar gyfer 2014-15, y byddem yn archwilio rhwng 15 ac 20 o hawliadau grant gyda ffi amcangyfrifedig o rhwng £75,000 a £80,000. Byddwn yn darparu amcangyfrif pellach i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol ar gyfer ein gwaith grantiau 2015-16 yng ngwanwyn 2016.

Crynodeb o ganlyniadau gwaith ardystio

---

8. Ar y dudalen nesaf rhoddir crynodeb o'r canlyniadau allweddol o'n gwaith ardystio ar grantiau a ffurflenni'r Cyngor ar gyfer 2014-15, gan ddangos lle y gwnaed naill ai ddiwygiadau archwilio o ganlyniad i'n gwaith neu lle roedd yn rhaid inni amodi ein tystysgrif archwilio.
9. Mae amodi yn golygu bod materion wedi'u nodi yn ymwneud â chydymffurfiaeth y Cyngor â gofynion cynllun nad oedd modd ei datrys drwy addasiad. Yn yr amgylchiadau hyn, mae'n debygol y bydd y corff talu grant perthnasol yn ei gwneud yn ofynnol cael rhagor o wybodaeth gan y Cyngor i fodloni ei hun bod y symiau llawn o grant a hawliwyd yn briodol.

Gwybodaeth allweddol ar gyfer 2014-15

Yn gyffredinol, gwnaethom ardystio 14 o grantiau a ffurflenni:

Roedd **deg** yn ddiamod heb ddiwygiad.

Roedd **dau** yn ddiamod ond roedd angen rhywfaint o ddiwygio ar y ffigurau terfynol.

Roedd **dau** lle roedd angen amodi ein tystysgrif archwilio.

Roedd **un** wedi'i amodi ac roedd angen rhywfaint o ddiwygio ar y ffigurau terfynol.

Cyf – Para 8	Grantiau a ffurflenni	Gwerth yr hawliad (£000)	Hawliad yn ddyledus erbyn	Dyddiad y'i cafwyd gan SAC	Cafwyd ar amser	Tystysgrif wedi'i hamodi	Tystysgrif wedi'i diwygio	Addasiad sylweddol (>£10,000)	Mân addasiad (<£10,000)
1 BEN01	Budd-dal Tai a Threth Cyngor	£34,243	30/04/15	27/04/15	Do	Oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
2 EDU18	Ysgolion yr 21ain ganrif 2014-15	£3,848	30/09/15	29/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
3 EDU18	Grant Gwella Adeiladau Ysgolion Trosiannol	£548	30/09/15	29/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
4 EYC01	Refeniw Dechrau'n Deg	£1,921	30/09/15	30/09/15	Do	Oedd	Oedd	Dd/B	-£5,746
5 EYC02	Cyfalaf Dechrau'n Deg	£107	30/09/15	29/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
6 EYC14	Refeniw Teuluoedd yn Gyntaf	£1,302	30/09/15	30/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
7 HOU03	Cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai	£3,119	30/09/15	06/10/15	Naddo	Nac oedd	Oedd	-78,791	Dd/B
8 LA01	Ffurflen Ardrethi Annomestig Cenedlaethol	£20,091	29/05/15	05/06/15	Naddo	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
9 LA12	Rheoli Gwastraff Cynaliadwy	£2,202	30/09/15	16/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B

Cyf – Para 8	Grantiau a ffurflenni	Gwerth yr hawliad (£000)	Hawliad yn ddyledus erbyn	Dyddiad y'i cafwyd gan SAC	Cafwyd ar amser	Tystysgrif wedi'i hamodi	Tystysgrif wedi'i diwygio	Addasiad (>£10,000)	Addasiad (>£10,000)
10 LD02	Draenio Tir ac Amddiffynfeydd Rhag Llifogydd	£3,200	30/09/15	08/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
11 PEN05	Ffurflen Pensiynau Athrawon	£8,177	28/05/15	28/05/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
12 TRA15	Cronfa Cludiant Lleol	£264	30/09/15	22/09/15	Do	Oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
13 SOC 07	Rhaglen Datblygu'r Gweithlu Gofal Cymdeithasol	£143	30/09/15	24/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
14 TRA23	Teithio Consesiynau Am Ddim	£1,833	30/09/15	30/09/15	Do	Nac oedd	Nac oedd	Dd/B	Dd/B
	Cyfanswm							-£78,791	-£5,746

10. Mae'r tabl hwn yn crynhoi'r materion allweddol sy'n sail i bob un o'r addasiadau neu'r amodi a nodwyd ar dudalennau 8 i 9.

Cyf	Arsylwadau cryno	Diwygiad
1	<p>BEN01 Cymhorthdal Budd-dal Tai a Treth Cyngor</p> <p>Cafodd yr hawliad Budd-dal Tai a Threth Cyngor ei amodi o ran y broses ar gyfer cysoni'r budd-dal a dalwyd er budd a roddwyd a gwall mewnbynnu yn ymwneud â'r ffigur rhent a effeithiodd ar un hawliad. Nid oedd diwygiad yn ofynnol.</p>	£0
2	<p>EYC01 Refeniw Dechrau'n Deg</p> <p>Roedd yr hawliad Refeniw Dechrau'n Deg wedi'i amodi a chafodd ei ddiwygio am y rhesymau a amlinellir isod:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cafwyd bod y sail ddosrannu a ddefnyddiwyd i ddyrannu grant i gyllido dosbarthiadau Dechrau Da Cyffredinol yn seiliedig ar gyfrifiadau hanesyddol ac roedd yn ddi-sail. • Nid oeddem yn gallu cadarnhau'r sail ddosrannu a ddefnyddiwyd i godi amser rheoli ar y grant. • Er y gwnaed cais amdano a'i adlewyrchu mewn dyraniadau dilynol, ni chafodd y Cyngor y gymeradwyaeth ofynnol gan Lywodraeth Cymru i symud dros 10% o gyllid grant o fewn categorïau cyllideb. 	-£5,746
3	<p>TRA15 Cronfa Cludiant Lleol</p> <p>Roedd y Gronfa Cludiant Lleol wedi'i hamodi am inni nodi bod y Cyngor, yn dilyn proses arfarnu tendr, wedi dyfarnu contract ar gyfer gwaith gwerth o £511,000 i'r tendr isaf. Nid oedd y broses wedyn ar gyfer dyfarnu'r contract yn cydymffurfio â Rheolau Gweithdrefn Contract y Cyngor am nad oedd wedi'i hawdurdodi'n briodol gan swyddog neu aelod â'r awdurdod priodol. At hynny, nid oedd y Cyngor yn gallu dod o hyd i gopi o'r contract.</p>	£0
4	<p>HOU03 Cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai</p> <p>Cafodd yr hawliad cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai ei ddiwygio ar gais Llywodraeth Cymru i ddileu ffigur a oedd yn ymwneud â hawliad cymhorthdal 2013/14. Roedd hwn yn fater amseru rhwng blynyddoedd ariannol ac ni arweiniodd at golli cymhorthdal i'r Cyngor.</p>	-£78,791
	Cyfanswm effaith y diwygiadau i'r Cyngor	-£84,537

Argymhellion

---

12. Nodir yr argymhellion sy'n codi o'n gwaith isod.

A1 Yn benodol mewn perthynas â grant Refeniw Dechrau'n Deg:

- Dylai unrhyw sail ddosrannu a gymhwysir i ddyrannu cyllid grant gael ei adolygu'n flynyddol i sicrhau bod symiau a godir ar grant yn adlewyrchiad cywir o'r amser/gost yr eir iddynt a bod y sail ar gyfer dosrannu yn berthnasol.
- Rhaid cael cymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru yn unol ag amodau'r grant **cyn** gweithredu unrhyw drosglwyddiad cyllid grant sy'n uwch na 10% o'r categori cyllideb.

A2 Rhaid i'r Cyngor sicrhau bod yr holl staff sy'n gyfrifol am agor ac arfarnu tendrau ac yna'n dyfarnu contractau, yn cydymffurfio'n llawn â Rheolau Gweithdrefnau Contractau'r Cyngor.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales

Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru